

ПЕСНИТЕ ЗА КАПИТАН ПЕТКО ВОЙВОДА- ИЗРАЗ НА ПРИЗНАТЕЛНОСТ И ОБИЧ КЪМ ВОЙВОДАТА

Няма друг български хайдутин , войвода, народен поборник и закрилник , който да е възпят така щедро в цялата наша хилядолетна история като прославения Капитан Петко Войвода. Народната памет е съхранила голям брой песни за легендарния войвода. Интересен е фактът , че тези песни биват създадени преди и по време на Освобождението ни от турско робство. Беломорските тракийци и родопчани , сред които най-вече се е подвизавал прославения войвода, са го възпели в стила на старата хайдушка песен. Съпоставяйки мелодически и текстово песните за Петко Войвода с по-стари образци от юнашкия и хайдушкия епос, установяваме единната им генетична връзка. В старите юнашки и хайдушки песни са отразени представите и мечтите на хората за смели и героични личности , които помагат на народа си в беда. Те подхранват вярата у хората , че теглата и страданията ще имат край .За тези свои закрилници народът е изпял най-хубавите и прочувствени песни . В много от тези песни героят е надарен със свръхчовешки качества и способности . Това е така , защото изразяват възторга , преклонението и надеждата на поробения народ.

А с такива народни чувства се е ползвал и прославеният Капитан Петко Войвода . Навсякъде , където се е подвизавал , той е оставил след себе си добър спомен. Всяко негово смело действие е увековечено в песен, и то приживе. Малцина са народните синове, които са достойни приживе да бъдат удостоявани с народната любов и уважение , да бъдат възпявани и славени като герои! Толкова обичан и драг е той за всяко българско сърце , че песните за него се знаят като „ Петковата песен „ . Многобройните спомени за подвизите на Капитан Петко Войвода са скътани дълбоко и съкровено в народната памет чрез песните за него. Тези песни са живата памет на нацията и са много силни и въздействащи . Те са неувяхващите цветя пред паметта на Войводата , една отплата към човека , посветил себе си на народната кауза за свобода.

В текстовете на песните са отразени конкретни случки от хайдушкия живот на Петко- молбата на майката на Петко Войвода да се откаже от хайдутството, случилото се с Тома чорбаджия , ограбването на хазната на Керима „ бяла кадъна „ , излизането му в гората като хайдутин, събирането на дружината му, сраженията му.... Народните песни утвърждават народната вяра ,че „ Петко го куршум не хваща !”.

Много от народните песни са посветени на случката с Тома чорбаджи-едни от тях за разправата на Петко с Калън Тома , а други – за прослава на народния закрилник.

**Де се е чуло , видяло ,
В едно царство два царя-
Два царя ,два господаря!
В Стамбула султан царува,
В Мароня-Петко Войвода
И неговата дружина...**

Калън Тома бил опасен и коварен турски шпионин, алчен и ненаситен народен изедник и кождодер.Дори и турците , които били в лихварските тефтери на бея, си отдъхнали и хвалели Петко Войвода.

С особена обич се пее песента „Петко лъо, Капитанине” по народни сборове и тържества. Тя получи тази популярност и от телевизионния сериал „Капитан Петко Войвода” по сценария на Николай Хайтов. За някои едва тогава бе разкрит героичният образ на този голям българин. Самата песен е изградена като диалог между майка и син. На майка му е дояло от „сванка пусто хайдутство”, от треперенето за милия син, но Петко ѝ отвръща, че има още какво да стори преди да се откаже от хайдутлука.

**Майко лъо , стара майчо лъо ,
Яс съм ельчийче проводил,
Във Стамбул града голяма,
Ега ельчийче си дойде,
Какви хабера ще каже,
Тогаф ще да се откажа
От този пусти хайдутлук.**

Някои от случките и събитията, за които се пее в песните, са действителни и се покриват с историческата действителност, а други граничат между преданията и легендите, изпъстрени са с почти невероятни ситуации и случки. Но и те носят истини, които не винаги могат да бъдат документално засвидетелствани. Защото народната прослава на героя е словесна, дълбоко емоционална и поучителна. Народът героизира своя доблестен син и закрилник, прославя подвизите му, пази ги и ги предава на по-младото поколение. Биографията на този хайдушки войвода се допълва и обогатява със съхраненото в народната памет, голяма част от които са и песните за него. Както гласи сентенцията: „Да не би чудо станало, / не би се песен изпяло ...”

Върху някои текстове има създадени 2-3 мелодии. Например действителният случай с народния изедник Тома е получил силен отзвук и има различни мелодии и текстови варианти. Мелодиите са характерни за Тракийската и Родопската фолклорна област. И все пак преобладава една специфична тракийска интонация, която се чувства в много от „беломорските песни”, донесени от българите преселници. Народният говор, който откриваме в текстовете на песните принадлежи също към диалекта на българите преселници от Беломорска Тракия.

А най-впечатляващо е, че и днес героичният живот на Петко Войвода продължава да вдъхновява за нови песни, които звучат по сцените на народните събори, фестивали, конкурси, концерти и много други прояви с патриотичен характер. И приживе, и посмъртно прославеният Капитан е бил и е герой на множество песни- народни и авторски. „Петковата песен” винаги ще се помни и обича, защото е израз на народната признателност и обич към войвода.

ДОБРИНА ТОДОРОВА